

RDA K pielikums

Attiecību apzīmētāji: attiecības starp aģentiem

(Materiāls sagatavots, ņemot vērā izmaiņas 2017. g. 11. aprīlī)

K.0. Mērķis

Šis pielikums sniedz vispārējas vadlīnijas par attiecību apzīmētāju pielietojumu, precizē attiecību apzīmētājus starp aģentiem, kā arī uzskaita attiecību apzīmētājus, ko izmanto šim nolūkam.

Šajā pielikumā attiecību apzīmētāji ir provizoriski. Tie tiks vēl pārskatīti un nepieciešamības gadījumā arī izlaboti.

K.1. Vispārējas vadlīnijas attiecību apzīmētāju lietošanai

Definētais attiecību elementa mērķis sniedz vispārēju norādi par attiecībām starp aģentiem (piemēram, saistītā persona, saistītā institūcija). Ja attiecību elements tiek uzskatīts par pietiekamu datu veidošanai, tad nav jālieto attiecību apzīmētāji, lai norādītu attiecību īpašo veidu.

Attiecību apzīmētāji sniedz precīzāku informāciju par attiecību veidu (piemēram, cita identitāte, priekštecis).

Attiecību apzīmētājus lieto tādas detalizācijas pakāpē, kas atbilst datu veidošanas institūcijas vajadzībām. Piemēram, attiecības starp personu un dzimtu, kas cēlusies no šīs personas. To var ierakstīt, izmantojot vai nu īpašu attiecību apzīmētāju *ciltstēvs/ciltsmāte*, vai vispārīgāku attiecību apzīmētāju *dzimtas piederīgais*.

Ja neviens no pielikumā minētajiem terminiem nav atbilstošs vai pietiekami specifisks, tad izmanto citu terminu, lai norādītu attiecību veidu.

K.2. Attiecību apzīmētāji saistītām personām

K.2.1. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu personu ar citām personām

Ieraksta saistītai personai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 30.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Cita identitāte — Pseidonīms vai cita identitāte, ko persona ir pieņēmusi.

Pretējā attiecība: īstā identitāte.

Kolēģis — tās pašas profesijas, darba vietas, akadēmiskās vides pārstāvis.

Pretējā attiecība: kolēģis.

Asistents — Kolēģis, kurš palīdz citai personai.

Pretējā attiecība: asistējamais.

Asistējamais — Kolēģis, kuram palīdz cita persona.

Pretējā attiecība: asistents.

Līdzstrādnieks — Kolēģis, kurš strādā kopā vai piedalās uzdevuma izpildē ar citu personu.

Pretējā attiecība: līdzstrādnieks.

Partneris — Kolēģis, kurš strādā kopā, ar citu personu kopīgo interešu jomā, visbiežāk, biznesā.

Pretējā attiecība: partneris.

Studiju biedrs — Saistība ar citu studiju biedru.

Pretējā attiecība: studiju biedrs.

Draugs — Persona, kam ir savstarpēja saprašanās ar citu personu.

Pretējā attiecība: draugs.

Īstā identitāte — Citu identitāti pieņēmušas personas īstā identitāte.

Pretējā attiecība: cita identitāte.

Students — Persona, kura saņem izglītojošus norādījumus no citas personas.

Pretējā attiecība: skolotājs/pasniedzējs.

Skolotājs/pasniedzējs — Persona, kura izglīto citu personu.

Pretējā attiecība: students.

K.2.2. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu personas ar dzimtu (*dzimtas ieraksts*)

Ieraksta saistītai personai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 30.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Dzimtas piederīgais — Persona, kas pieder kādai dzimtai.

Pretējā attiecība: dzimta.

Ciltstēvs/ciltsmāte — Persona, no kuras dzimta ir cēlusies.

Pretējā attiecība: pēcteči.

K.2.3. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu personas ar institūciju (*institūcijas ieraksts*)

Ieraksta saistītai personai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 30.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Darbinieks — Persona, kuru nodarbina institūcija.

Pretējā attiecība: darba devējs.

Imatrikulēts students — Persona, kura ir reģistrēta izglītības iestādes studentu sarakstā.

Pretējā attiecība: students izglītības iestādē.

Dibinātājs — Persona, kura dibinājusi institūciju.

Pretējā attiecība: personas dibinātā institūcija.

Absolvents — Persona, kas ieguvusi akadēmisko grādu augstskolā.

Pretējā attiecība: augstskola.

Biedrs/dalībnieks — Persona, kura ir institūcijas biedrs/ dalībnieks.

Pretējā attiecība: institūcija.

Amatpersona — Persona, kura ieņem amatu vai pārvalda institūciju.

Pretējā attiecība: amatpersona institūcijā.

Vadītājs — Amatpersona, kura ir augstākā līmeņa vadītājs institūcijā.

Pretējā attiecība: pārvaldītā institūcija.

Pilnvarotais — Amatpersona, kurai institūcijas administrācija piešķirusi pilnvaras, lai darbotos tās labā.

Pretējā attiecība: institūcijas pilnvarotais.

Sponsors — Persona, kura sponsorējusi institūciju.

Pretējā attiecība: institūcijas sponsors.

K.3. Attiecību apzīmētāji saistītām dzimtām

K.3.1. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu dzimtu ar personu (*personas ieraksts*)

Ieraksta saistītai dzimtai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 31.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Pēcteči/pēcnācēji — Dzimta, kura cēlusies no personas.

Pretējā attiecība: ciltstēvs/ciltsmāte.

Dzimta — Dzimta, pie kuras pieder persona.

Pretējā attiecība: dzimtas piederīgais.

K.3.2. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu dzimtu ar citu dzimtu

Ieraksta saistītai dzimtai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 31.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Dzimta – pēctecis — Dzimta, kura ir cēlusies no citas vecākas dzimtas.

Pretējā attiecība: izcelsmes dzimta.

Izcelsmes dzimta — Dzimta, no kuras cēlusies aprakstāmā dzimta.

Pretējā attiecība: dzimta – pēctecis.

K.3.3. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu dzimtu ar institūciju (*institūcijas ieraksts*)

Ieraksta saistītai dzimtai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 31.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Dibinātājdzimta — Dzimta, kas dibinājusi institūciju.

Pretējā attiecība: dzimtas dibinātā institūcija.

Sponsorētājdzimta — Dzimta, kas sponsorē institūciju.

Pretējā attiecība: dzimtas sponsorētā institūcija.

K.4. Attiecību apzīmētāji saistītām institūcijām

K.4.1. Attiecību apzīmētāji, lai saistītu institūciju ar personu (*personas ieraksts*)

Ieraksta saistītai institūcijai atbilstošo terminu no saraksta ar autorizēto piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 32.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Dalībinstiūcija — Institūcija, kurā persona ir dalībnieks.

Pretējā attiecība: biedrs/dalībnieks.

Darba devējs — Institūcija, kurā persona strādā.

Pretējā attiecība: darbinieks.

Personas dibinātā institūcija — Institūcija, kuru persona dibinājusi.

Pretējā attiecība: dibinātājs.

Augstskola — Augstskola, kuru persona absolvējusi.

Pretējā attiecība: absolvents.

Amatpersona institūcijā — Institūcija, kurā persona ieņem amatu vai to pārvalda/vada.
Pretējā attiecība: amatpersona.

Pārvaldītā institūcija — Amatpersona, kura ieņem augstākā līmeņa amatu institūcijā.
Pretējā attiecība: vadītājs.

Pilnvarotais institūcijā — Institūcija, kura piešķirusi pilnvaras amatpersonai, lai darbotos tās labā.
Pretējā attiecība: pilnvarotais.

Institūcijas sponsors — Institūciju sponsorējusi persona.
Pretējā attiecība: sponsors.

Students izglītības iestādē — Institūcija, kurā persona studē.
Pretējā attiecība: imatrikulēts students.

K.4.2. Attiecību apzīmētāji, lai sasaistītu institūciju ar dzimtu (*dzimtas ieraksts*)

Ieraksta saistītai institūcijai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 32.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Dzimtas dibinātā institūcija — Institūcija, kuru dzimta dibinājusi.
Pretējā attiecība: dibinātājdzimta.

Dzimtas sponsorētā institūcija — Institūcija, kuru sponsorē dzimta.
Pretējā attiecība: sponsorētājdzimta.

K.4.3. Attiecību apzīmētāji, lai sasaistītu institūciju ar citu institūciju (*institūcijas ieraksts*)

Ieraksta saistītai institūcijai atbilstošo terminu no saraksta ar autoritatīvo piekļuves punktu vai identifikatoru (skat. 32.1.). Izmanto vispārējās vadlīnijas attiecību apzīmētāju pielietošanā K.1.

Iekļautā institūcija — institūcija, kas iekļauta citā institūcijā.
Pretējā attiecība: iekļāvēj institūcija.

Iekļāvēj institūcija — Institūcija, kas iekļauj sevī citu institūciju.
Pretējā attiecība: iekļautā institūcija.

Pārvaldošā institūcija — Institūcija, kas pārvalda lokālas filiāles.
Pretējā attiecība: institūcijas filiāle.

Apvienošanās dalībnieks — Institūcija, kas piedalās apvienošanās procesā un veido citu institūciju. (*Apvienojas vairāki dalībnieki*)
Pretējā attiecība: apvienotā institūcija.

Institūcijas biedrs/dalībnieks — Institūcija, kas ir otras institūcijas dalībnieks.
Pretējā attiecība: institūciju asociācija.

Institūcijas dibinātā institūcija — Institūcija, kas ir citas institūcijas dibināta.
Pretējā attiecība: dibinātāj institūcija.

Dibinātāj institūcija — Institūcija, kas ir dibinājusi citu institūciju.
Pretējā attiecība: institūcijas dibinātā institūcija.

Pakļautības institūcija — Institūcija, kas ir pakļauta citai institūcijai.
Pretējā attiecība: augstākstāvoša institūcija.

Augstākstāvoša institūcija — Institūcija, kura ir augstākstāvoša pār citu institūciju.
Pretējā attiecība: pakļautības institūcija.

Vienlaicīgi ar — Konference, kas organizēta vienlaicīgi ar citu konferenci.

Pretējā attiecība: vienlaicīgi ar.

Institūcijas filiāle — Lokālas nozīmes institūcija, kas ir filiāle plašākai institūcijai.

Pretējā attiecība: pārvaldošā institūcija.

Institūciju asociācija — Institūcija, ko veido vairākas dalīb institūcijas.

Pretējā attiecība: institūcijas biedrs/dalībnieks.

Institūcija apvienota ar — Ar otru institūciju apvienota institūcija, kopā veidojot trešo un apvienošanās rezultātā likvidējoties.

Pretējā attiecība: institūcija apvienota ar.

Priekštecis — Institūcija, citas institūcijas priekštecis.

Pretējā attiecība: pēctecis.

Sadalītā institūcija — Institūcija, kas sadalīta vairākās jaunās institūcijās. (*Ja sadalīšana notikusi vienā paņēmienā*)

Pretējā attiecība: atdalītā institūcija.

Apvienotā institūcija — Institūcija, kas izveidojās, apvienojoties divām vai vairākām institūcijām.

Pretējā attiecība: apvienošanās dalībnieks.

Atdalītā institūcija — Institūcija, kas atdalījās no citas institūcijas.

Pretējā attiecība: sadalītā institūcija.

Institūcijas sponsorētā institūcija — Institūcija, kuru sponsorē cita institūcija.

Pretējā attiecība: sponsorētāj institūcija.

Sponsorētāj institūcija — Institūcija, kas sponsorē citu institūciju.

Pretējā attiecība: institūcijas sponsorētā institūcija.

Pēctecis — Institūcija, citas institūcijas pēctecis.

Pretējā attiecība: priekštecis.